

використання обслуговуючих інфраструктурних об'єктів [4, 240]. На нашу думку, створення кластерів дозволить: відновити і зміцнити існуючу матеріально-технічну базу туризму; забезпечити комплексний розвиток туристичної сфери; збільшити надходження до місцевих бюджетів; підвищити інвестиційну привабливість міст туристичного кластера тощо. Адже кластер є реальною можливістю забезпечення конкурентоспроможності в майбутньому, так як, він покликаний створювати довгострокову стратегію розвитку підприємств.

Джерела та література:

1. Колесник О. О. // Економіка. Управління. Інновації. [Електронний ресурс]. – 2009. – №1. Режим доступу <http://infotour.in.ua/kolesnyk.htm>
2. Є. В. Белякова. Кластерний підхід в розвитку туристичного бізнесу: монографія / Є. В. Белякова, Н.В. Веретнова; Федер. агентство з освіти, Сіб. держ. аерокосмич. ун-т ім. акад. М. Ф. Решетньова. Красноярськ, 2006. с. 56
3. Павлов К. В. Стан та перспективи інвестиційного розвитку м. Луцька / К. В. Павлов, М. О. Величко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Економіка науки». – 2011, № 22 (№ 219). – с. 25–30.
4. Стрішенець О. М. Економічна теорія: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Стрішенець, Л. В. Єлісеєва, В. І. Ліщук. – Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2014. – 240с.

Коротя М. І. – аспірант I року навчання
кафедри аналітичної економіки
та природокористування
СНУ імені Лесі Українки

**Становлення та міжнародний досвід нафтогазової
промисловості України за часи незалежності**

Постановка проблеми. Особливо актуальним на сьогодні є вивчення процесу становлення та міжнародного досвіду нафтогазової промисловості України за часи її незалежності. Оскільки розвиток ринкових відносин в Україні та світі вимагає постійних перетворень в усіх сферах економічної діяльності, у тому числі й у нафтогазовій галузі. Проблема забезпеченості енергоносіями на сьогодні є гострою та потребує нових підходів.

Метою дослідження є дослідження процесу становлення та міжнародного досвіду нафтогазової промисловості України за часи її незалежності.

За часи незалежності в процесі становлення нафтогазової промисловості в Україні було відзначено такі етапи міжнародного співробітництва:

– 2003 рік – компанія «Нафтогаз України» започаткувала низку проектів з освоєння вуглеводневих ресурсів за межами України (ОАЕ, Єгипет, Лівія);

– 2009 рік – в перше компанія «Нафтогаз України» отримала промисловий приплив нафти за межами України – з родовища в Єгипті. Між НАК «Нафтогаз України» та ВАТ «Газпром» підписано довгострокові контракти;

– 2010 рік – Компанія «Нафтогаз України» стала асоційованим членом Європейського союзу газової промисловості «Єврогаз»;

– 2011 рік – Україна стала повноправним членом Європейського енергетичного товариства. Україна та Азербайджан підписали Меморандум про співпрацю в організації постачання скрапленого газу на територію України. Між компанією «Нафтогаз України» та такими іноземними компаніями як: «ExxonMobil Corporation», «Halliburton Ukraine», «Eni Ukraine Holdings B.V.», «Total E and P Activities Petrolieres» підписано ряд угод про співробітництво;

– 2012 рік – Підписано дві Концесійні угоди між Арабською Республікою Єгипет (АРЄ), ДП «Закордоннафтогаз» («Нафтогаз України») та державною холдинговою нафтовою компанією GANOPE на проведення розвідки, розробки та експлуатації родовищ нафти і газу на територіях WADI EL MAHAREETH та SAUTH WADI EL MAHAREETH у Східній пустелі Єгипту. Компанія «Нафтогаз України» та компанія «RWE Supply & Trading GmbH» (RWEST, Німеччина) уклали рамкову угоду про купівлю-продаж природного газу;

– 2013 рік – Відповідно до рамкової Угоди між компаніями «Нафтогаз України» та «RWE Supply & Trading GmbH» (RWEST, Німеччина) розпочато поставки природного газу в Україну з території Угорщини;

– 2014 рік – Підписано Додаток до операторської Угоди, що уточнює порядок передачі виробничо-технічної інформації між компаніями-операторами сполучних газотранспортних систем України (ПАТ «Укртрансгаз») та Польщі (Gaz-System SA). Підписано Меморандум щодо реверсних поставок природного газу між операторами газотранспортних

сисем України (ПАТ «Укртрансгаз») і Словацької Республіки (Eustream a.s.). Укртрансгаз та Gaz-System підписали Угоду щодо інтеграції ГТС Польщі та України, зокрема, про будівництво нового інтерконектору між країнами;

– 2015 рік – Baker&McKenzie та PWC представили Проект плану дій щодо реформи корпоративного управління Нафтогазу згідно зі стандартами ОЕСЗ, а також проекти нормативних документів для реалізації цієї реформи. Нафтогаз та Frontera Resources підписали меморандум про порозуміння щодо співпраці в сфері розвідки та розробки нафти та газу в Україні, реалізації проекту імпорту LNG з потужностей Frontera Resources у Грузії. Американська компанія Trailstone заявила про намір вийти на український ринок газу після впровадження нового Закону «Про ринок природного газу» у жовтні 2015 року. Укртрансгаз та угорський оператор FGSZ підписали договір про сполучення транскордонних газопроводів між Україною та Угорщиною. Договір стосується всіх газопроводів та повністю відповідає новому європейському кодексу мереж. В Хорватії 15 країн ЄС та Енергетичного співтовариства країн Центральної, Східної, Південно-Східної Європи, в тому числі Україна, підписали Меморандум про інтеграцію газових ринків та диверсифікацію джерел постачання. Також Верховною Радою було ухвалено ряд Закон України: «Про ринок природного газу», що закріплює економічно обґрунтовані підходи до організації роботи газового ринку України та відповідає 3-му Енергопакету ЄС [3].

Висновки. Проаналізувавши етапи становлення та розвитку нафтогазової промисловості в Україні підсумовано, що загалом, з надр України за всю історію її Незалежності було видобуто понад 450 мільярдів кубічних метрів газу та майже 100 мільйонів тонн нафти та газового конденсату. Транзитні поставки природного газу територією України склали 2 трильйони 800 мільярдів кубічних метрів. В період 1991–2014 років було збудовано 8 тисяч 500 кілометрів магістральних газопроводів, а транзитні поставки нафти склали 1 мільярд 200 мільйонів тонн.

Джерела та література

1. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://mre.kmu.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://www.naftogaz.com>.

3. Павлов К. В. Паливно-енергетичні ресурси та проблеми енергозбереження в регіоні / К. В. Павлов // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. Випуск 11: Збірник наукових праць, №4. «Природокористування та ресурсозбереження». – Рівне, НУВГП, 2005. – С. 106–114.
4. Павлов К. В. Стан та перспективи інвестиційного розвитку міста Луцька / К. В. Павлов, М.О. Величко // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Л.Українки. серія «економічні науки». – 2011, №22 (№219). – С. 25–30.
5. Стрішенець О. М. Економічна теорія: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Стрішенець, Л. В. Єлисеєва, В. І. Ліщук. – Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2014. – 240 с.

Коротя М. І. – аспірант I року навчання
кафедри аналітичної економіки
та природокористування СНУ
імені Лесі Українки

Теслюк М. О. – магістрант V курсу
факультету економіки та управління
СНУ імені Л. Українки

Науковий керівник:

Павлов К. В. – кандидат,
доцент кафедри аналітичної економіки
та природокористування
СНУ імені Лесі Українки

Державне регулювання та нормативне забезпечення діяльності газотранспортних підприємств в Україні

Постановка проблеми. Питання державного регулювання діяльності газотранспортних підприємств є надзвичайно важливим, адже мова йде про ринок природної монополії. Згідно визначення Конституції України, природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва [1]. Підприємством що займається транспортуванням природного газу в Україні, є Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України». Саме тому необхідний ретельний контроль з боку держави щодо прозорості діяльності цієї установи на ринку.